

UTSIKT VÄRMLAND

Våtmarker kan producera
- biologisk mångfald och rent vatten!

SAM-ANSÖKAN 2015
- Med årets nyheter

*Långeruds
hjortgård*

GÅRDSREPORTAGE!

UTSIKT VÄRMLAND

UTGIVARE

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad
010-224 70 00
varmland@lansstyrelsen.se

ANSVARIG UTGIVARE

Malin Eliasson 010-224 72 64
malin.eliaasson@lansstyrelsen.se

REDAKTION

Emma Mickelin
Roger Bergqvist
Malin Eliasson
Maria Sundqvist
Petra Umeland

FORMGIVNING

Katarina Zeplien
Länsstyrelsen Värmland

BILDER

Sida 5 (tele/e-post), 12 (vildsvin) -
Mostphotos.com

Sida 12 (traktor) - Göran Lindgren
Sida 6-7 (hjort) - Långeruds hjortgård
Övriga - Länsstyrelsen Värmland

TRYCK

Elanders Sverige AB

UPPLAGA

4 125 ex

ISSN NR

0284-6845

PUBL.NR

2015:05

Adressregistret för tidningen Utsikt ändrar vi själva. Därför är det viktigt att du meddelar adressändringar till oss, genom att ringa eller skriva. Se kontaktuppgifter överst.

Märk din post/e-post med "Lantbruk/tidningen Utsikt".

Länsstyrelsen
Värmland

EUROPEISKA UNIONEN

DAGS ATT NOMINERA ÅRETS SLÅTTERGUBBE!

TEXT MARIA SUNDQVIST • 010-224 72 74

Nu är det dags att föreslå vem som ska utses till årets värmländska ängsbrukare. Den eller de nominerade ska på ett förtjänstfullt sätt under många år ha skött en eller flera traditionella ängsmarker i Värmlands län eller på annat sätt genom praktiskt arbete ha bidragit till att bevara värdefull ängsmark och ängsbruk i Värmland.

Privatpersoner och intresseföreningar kan nomineras och självklart kan både slåttergubbar och slåttergummor av alla åldrar ges som förslag!

Vinnaren utses av en jury och landshövdingen delar ut priset i form av ett diplom på residenset i juni.

Nominera - senast 15 april

Talång för nominering finns på
www.lansstyrelsen.se/varmland

Du kan även skriva följande uppgifter i ett vanligt brev eller e-post

- Den/de nominerades namn och adress
- Vilken ängsmark sköter din kandidat
- Motivering varför du tycker att din kandidat ska vinna
- Ditt namn, adress och telefonnummer

Skicka din nominering till:

Länsstyrelsen Värmland
Att. Maria Sundqvist
651 86 Karlstad

eller e-post:
maria.sundqvist@lansstyrelsen.se

VÄRMLAND UTSIKT

LÄNSSTYRELSENS TIDNING FÖR LANTBRUKARE I VÄRMLAND

Första numret av tidningen Utsikt gavs ut i mars 1993. Tidningen vänder sig till länets lantbrukare och syftet är att informera och inspirera till utveckling och förnyelse i lantbruksföretag.

Utsikt innehåller artiklar och information om bland annat; odling, djurhållning, ett rikt odlingslandskap, företagsutveckling, kurser och stöd.

Tidningen kommer ut med fyra nummer per år och ibland även med extranummer. Den produceras med hjälp av Landsbygdsprogrammet - som finansieras gemensamt av Sverige och EU. Vill du prenumerera? Det är gratis - skicka i så fall dina adressuppgifter till tidningens utgivare och märk din post/e-post med "Lantbruk/tidningen Utsikt".

Har du tips och ideér kring tidningens innehåll? Kontakta oss i redaktionen!

Våtmarker kan producera - biologisk mångfald och rent vatten!

TEXT NIKLAS WAHLSTRÖM • 010-224 72 77

Försumpade åkermarker som bara ger bra skördar under torra år bör åtgärdas på något sätt. Ett alternativ är att göra om dräneringen. Ett annat alternativ är att anlägga en våtmark som producerar rent vatten och biologisk mångfald.

Ökade nederbördsmängder kräver bra dränering. Marker som ger goda skördar endast under torrare år kommer bli allt dyrare att bruka som åkermark, eftersom de torrare åren i och med klimatförändringen blir mer sällsynta.

I blöta, svårbrukade områden bör man satsa på dränering om detta innebär att markens produktionsförmåga förbättras, så att marken blir lönsam att bruka som åker.

Om det är dyrt eller omöjligt att dränera bort vattnet är ett alternativ att göra markerna blötare genom att anlägga en våtmark. Detta kan bland annat göra att markens klimatpåverkan minskar, eftersom försumpade marker släpper lustgas. Lustgasavgången minskar betydligt när vattenytan höjs.

Om delar av din åkermark ofta ser ut så här är det dags att se över dräneringen.

Våtmarker producerar biologisk mångfald

En anlagd våtmark i ett landskap som är rikt på vattensamlingar, tjärnar och sjöar, kommer sannolikt inte att öka den biologiska mångfalden (mätt som antalet arter) på landskapsnivå.

En anlagd våtmark i åkerlandskapet kommer däremot att skapa livsmiljöer som kanske helt saknas på landskapsnivå, vilket kommer att öka den biologiska mångfalden i landskapet betydligt.

Att anlägga en våtmark i odlingslandskapet kan därför ses som produktion av biologisk mångfald.

Våtmarker producerar rent vatten

Marker försumpas för att de tar emot mer vatten än dräneringen kan föra undan och växterna ta upp. Detta kan tyda på att stora vattenmängder passerar den försumpade marken, vilket innebär att marken kan vara en bra plats för att anlägga en våtmark med syfte att avskilja växtnäring. En anlagd våtmark på en sådan plats kan ses som en produktionsanläggning som producerar rent vatten.

Ett lönsamt alternativ?

Som lantbruksföretagare är det naturligt att producera de varor som ger störst lönsamhet givet gårdens förutsättningar. I kalkylen bör även varor som biologisk mångfald och rent vatten ingå. Är det möjligt och på sikt mer lönsamt att dränera en försumpad åkermark, gör det! Är det mer lönsamt att producera biologisk mångfald och rent vatten, överväg våtmarksanläggning!

Ekonomi

Våtmarker som producerar biologisk mångfald och rent vatten är efterfrågade av samhället, vilket avspeglas i att stödandelen för anläggning är 90-100% av kostnaden. Under förra programperioden uppgick skötselstödet för våtmarker anlagda på åkermark till 4000 kronor per hektar för själva vattenspegeln. För omkringliggande mark som påverkats av våtmarksanläggningen kan förutom skötselstödet även gårdsstöd och miljöersättning för bete eller slätter sökas.

Anlagd våtmark. Om förbättring av dräneringen är omöjlig eller för kostsam kan anläggning av våtmark vara ett mer lönsamt alternativ.

Nya regler för integrerat växtskydd

TEXT AGNETA SUNDGREN, JORDBRUKSVERKET • 036-15 62 69

Jordbruksverket har beslutat om nya regler för integrerat växtskydd och det kan hända att du får tillsyn av kommunens miljöinspektörer under kommande odlingssäsong. Därför vill vi informera om vad reglerna innebär.

Integrerat växtskydd är en del i ett regelverk som införts i hela EU. Det handlar om att behövsanpassa användningen av växtskyddsmedel precis som vi gjort i Sverige sedan länge. Det nya är att reglerna ställer krav på dig som använder växtskyddsmedel att vid tillsyn kunna förklara hur du arbetar med växtskydd. I sprutjournalen kommer ett nytt krav på att du ska anteckna syftet med bekämpningen, till exempel om det är bekämpning av bladlöss eller retardering av prydnadsväxter som är syftet.

Vad innebär integrerat växtskydd?

Integrerat växtskydd illustreras med en grön cirkel som innehåller fyra ord som sammanfattar tanken med begreppet: förebygg, bevaka, behövsanpassa och följ upp. Även regelverket och tillsynen följer dessa ord.

- **Försöka förebygga problem med ogräs och skadegörare.**

Många olika saker som du gör i din odling går ut på att förebygga problem, till exempel att ha en växtföljd, använda friskt utsäde, välja en motståndskraftig sort och gödsla så grödan växer bra. Du behöver ha en genomtänkt plan för detta på gårdsnivå.

- **Bevaka växtskyddsläget för att veta när en åtgärd är nödvändig.**

Det som är viktigt med den här punkten är att kunna motivera att en bekämpning behövs. För att kunna göra det bör utvecklingen i fälten/odlingarna följas. Det ger också underlag för att fylla i syftet med bekämpningen i sprutjournalen. När det finns bekämpningströsklar, riskvärderingar eller andra hjälpmedel att använda för att konstatera om bekämpning behövs och är lönsam bör de användas.

- **Behövsanpassa användningen av växtskyddsmedel.**

I många fall kommer de förebyggande åtgärderna inte att räcka till och resultatet av bevakningen blir att det behövs någon åtgärd. Använd icke-kemiska åtgärder som exempelvis mekanisk ogräsbekämpning eller biologiskt växtskydd där det är lämpligt och effektivt. När du måste använda kemiska växtskyddsmedel, anpassa val av preparat och dos till de ogräs/skadegörare som ska bekämpas och övriga förhållanden vid bekämpningstillfället. Även resistensrisken bör vägas in.

- **Följ upp resultatet av bekämpningen.**

Lämna gärna en obehandlad ruta då man enkelt kan jämföra vilken effekt åtgärden haft. I grödor som potatis och de flesta trädgårdsgrödor fungerar inte det eftersom grödan är värdefull och det finns sjukdomar som kan spridas och då får man helt enkelt bedöma effekten i den behandlade ytan. Syftet är att få ut max av varje bekämpningsåtgärd och använda erfarenheten vid nästa bekämpning. Alla som använder växtskyddsmedel yrkesmässigt ska göra det här.

Vem omfattas av reglerna?

Den här informationen gäller dig som har behörighet att använda växtskyddsmedel och sprutar själv. Men även den som lejer bekämpning och har tagit ett beslut om att det behövs kemisk bekämpning omfattas. Om du ska spruta åt någon annan, fråga då om den har koll på att bekämpning verkligen behövs. Annars måste ni komma överens om att det är du som ska kontrollera fältet och anteckna syftet med bekämpningen.

Krav på funktionstest

Krav på funktionstest av sprutor är också en del i EU:s regelverk. Efter 26 november 2016 får bara godkända sprutor användas. Ett godkännande får vara giltigt i högst tre år. Vi jobbar för att även funktionstest gjorda innan 26 november 2016 ska kunna ligga till grund för ett godkännande. Var därför redan nu extra noga med att spara protokoll från utförda funktionstest.

Omfattas av: förebyggande åtgärder - bevakning - behövsanpassning - uppföljning.

Nya regler för integrerat växtskydd

Mer information finns på www.jordbruksverket.se

eller kontakta Johanna Lidén Länsstyrelsen Värmland

johanna.liden@lansstyrelsen.se • 010-224 7270

Rådgivarens korta tips för att

SPARA DET GAMLA PÅ GÅRDEN

TEXT MARIA SUNDQVIST • 010-224 7274

- Røj bort sly och träd som står i eller på jordkällare, stenmurar med mera. Rötterna bryter sönder konstruktionen och det är lättare att röja sly än att reparera skadorna. Tänk på att dåligt synliga lämningar lätt blir sönderkörda vid avverkningar.
- Røj bort sly och annan hög vegetation runt träbyggnader så undviker du fukt- och frostsador.
- Rensa dikena från sly så rinner det lättare och de blir lättare att rensa.
- Har du inte råd att byta det trasiga taket på den gamla byggnaden? Lappa och laga så att det i alla fall håller tätt några år till.
- Se över och rensa hängrännorna så att vattnet kan rinna undan.

Tänk på allt slit som flera generationer lagt ner på att fixa gården och markerna. Visst är de värda att vi tar hand om deras arv?

Dessutom kanske någon i framtiden blir glad om det finns kvar.

Välskött stenmur med stentipp som hålls fri från sly, träd och buskar. Att vegetationen runt uthusen i bakgrunden också hålls efter förlänger byggnadernas liv.

Bild från Sträckleviken, Säffle kommun.

– EN GÅRD MED MÅNGA BEN ATT STÅ PÅ

TEXT MALIN ELIASSON • 010-224 72 64

Långeruds hjortgård söder om Kristinehamn satsar på nybyggt gårdsslakteri för både vilt- och tamdjur - men även på konferens, fritidsboende och småviltsjakt.

Långeruds hjortgård ligger vackert beläget mellan Bäckhammar och Nybble i Kristinehamns kommun. 2007 köpte Ulla Ericson och Lars Johansson gården som har varit Ullas föräldrahem. Till egendomen hör 280 hektar skog och 30 hektar åker- och betesmark som till en början arrenderades ut. Gården har flera ben att stå på men för tillfället läggs stort fokus på

Ulla Ericson och Lars Johansson driver Långeruds hjortgård. Ån Visman rinner genom gårdens marker.

hjortuppfödningen och Ulla och Lars vill utveckla verksamheterna samtidigt som de bevarar den vackra miljön runt gården.

"Vi vill bevara gårdens genuina miljö"

– Idén att börja med hjortar kom från en granne berättar Lars, men det var vi som finansierade uppsättning av vårt hägn från början. År 2011 tog vi tillbaka arrendet och samtidigt byggdes en hanteringsanläggning i ett äldre gårdsmagasin.

– Vi ville ha en praktisk anläggning som underlättar arbetet med märkning, försäljning och eventuell behandling av djuren. Det är viktigt för oss att bevara gårdens fina miljöer. Därför har vi byggt om de gamla byggnader som finns på gården när vi har utvecklat verksamheten förklarar Ulla och Lars.

Ån Visman tar sin väg över gårdens marker och vid ett vattenfall ligger Långeruds kvarn med anor från 1700-talet. Kvarnen har renoverats för att användas till konferensanläggning och några kilometer från gården i skogen ligger torpet Granäs som gjorts i ordning och hyrs ut som fritidsboende för dem som söker rekreation i en avslappnande och vacker miljö. Med hjälp från Länsstyrelsen har man också anlagt några dammar. Tack vare dessa har hjortarna alltid tillgång till färskt vatten och dessutom kan de ta sig ett bad, något som hjortarna uppskattar.

Slakteri för vilt- och tamdjur

Eftersom Ulla och Lars vill hantera hela kedjan från hjortuppfödning, till slakt och förädling har de byggt ett gårdsslakteri som stod färdigt i början av 2015. Även till slakteriet som är 200 kvadratmeter stort har man utnyttjat en äldre ekonomibyggnad som byggts om och byggts till.

– Här kan vi både hantera tamboskap och vilt berättar Lars. I anläggningen finns en mottagningshall för både vilt- och tamdjur samt slaktavdelning, tre kylrum,

styckningsrum, paketeringsavdelning och ett rum där köttet kan rökas.

– Att kunna erbjuda legoslakt är en tanke som funnits med från början berättar Ulla och Lars. Tack vare vårt nya slakteri funderar en granne på att skaffa nöt för att kunna slakta i våra lokaler.

Ekologiska hjortar

I gårdens vilthägn betar idag cirka 100 kronhjortar men målet är en besättning på cirka 300 djur. I januari i år KRAV-certifierades gårdens växtodling och under vinterhalvåret utfodras djuren med hemmaproducerat ensilage, kraftfoder samt kvistbete från lövträdstoppar.

– Vallinsådderna består främst av gräs, men vi funderar på att blanda in örter som till exempel cikoria i vallfröblandningen för att få ett smakligt och näringsrikt foder berättar Ulla.

Växtodlingen sker i samarbete med en granne och kanske finns det möjlighet att byta naturgödsel att gödsla åkrarna med mot till exempel vall. Hägnet består av olika fällor på åker och i skog. Hjortarna kan slussas mellan de olika fällorna efter behov. Det finns planer på att utöka hägnet så att andelen skog blir större.

Ulla och Lars tycker att framtiden ser ljus ut. Så långt är de mycket nöjda med sitt nya slakteri. Intresset för viltkött ökar och Ulla och Lars tror att närproducerat är en trend som har kommit för att stanna.

– Vår största målgrupp är restauranger och företag i Stockholm och Göteborg, men även privatpersoner kan beställa kött via vår hemsida. Med stort engagemang och god kvalitet hoppas vi kunna nå våra kunder, avslutar Ulla och Lars.

OM GÅRDEN

Ägare: Ulla Ericson och Lars Johansson

Gården: 280 hektar skog och 30 hektar KRAV-godkänd slåttervall plus betesmark.

Djur: cirka 100 kronhjortar som ska öka till 300.

Övrigt: Nybyggt slakteri för tam- och viltkött, konferens, jakt av småvilt, utyrning av boende.

<http://langerudshjortgard.se>

REGLER FÖR HJORTAR I VILTHÄGN

- Djuren ska ha daglig tillsyn.
- Bara djur som är födda i fångenskap får vara i hägn.
- Det krävs särskilda tillstånd för att hålla djur i hägn.
- Djuren i hängnet ska ha tillgång till bra bete under betessäsongen och gott om utrymme vid ätplatserna så att alla djur kan äta i lugn och ro.
- Djuren ska ha tillgång till vatten året runt.
- Under vintern ska djuren ha fri tillgång till foder.

Läs mer på www.jordbruksverket.se

Hjorthanteringsanläggningen är skapad för att bland annat underlätta märkning av hjortarna, försäljning av livdjur och möjliggöra god djurhållning.

SAM-ANSÖKAN 2015

År 2015 börjar den nya jordbrukspolitiken att gälla. Det betyder att det blir nya stöd för dig som är lantbrukare och nya villkor som du måste följa. Några stöd som funnits tidigare försvinner. Du söker de flesta stöden i e-tjänsten SAM Internet som öppnar måndagen den 16 mars i år.

HÄR FINNS ÅRETS NYHETER

På Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se finns all information om jordbrukarstöden. På startsidan, i den ljusgröna listan, väljer du fliken **Stöd**. Välj sedan **Jordbrukarstöd** i den grå spalten som kommer upp till vänster.

Ring 0771-67 00 00 om du har frågor - eller vill att vi ska skriva ut informationen från Jordbruksverkets webbplats och skicka den till dig.

(Jordbruksverkets och länsstyrelsernas gemensamma telefonnummer för jordbrukarstöden).

SISTA ANSÖKNINGSDAG ÄR 12 MAJ 2015

Sista dag att lämna SAM-ansökan är den 12 maj. Kommer ansökan in senare minskar utbetalningen med 1 procent per arbetsdag som den kommer in för sent. **Kommer ansökan in efter den 8 juni får du inga stöd alls för 2015.** Sista ändringsdag är den 15 juni.

SAM STÖD OCH INFORMATIONSMÖTEN

INFORMATIONSTRÄFFAR OM JORDBRUKARSTÖDEN

Det är många förändringar av jordbrukarstöden i år. Du är välkommen till någon av Länsstyrelsens informationsträffar.

Antalet platser är begränsat, anmäl dig senast två dagar i förväg på 010-224 71 05.

PLATS OCH TID

24 mars kl. 18.30
Årjäng, Trvmuseet, Stora konferensen

25 mars kl. 18.30
Ekshärad, Hembygdsgården

25 mars kl. 18.30
Arvika, Arvikaparken, Stora salen

26 mars kl. 18.30
Sunne, Församlingshemmet, Stora salen

31 mars kl. 18.30
Säffle, Majorskullen

1 april kl. 18.30
Ölme, Elofstorps gamla missionshus

HJÄLP MED SAM INTERNET

Du kan låna en dator och få hjälp av våra handläggare om du är osäker på hur man använder SAM Internet.

Antalet datorplatser är begränsat så du måste boka tid först på 0771-67 00 00. Kom ihåg att ta med e-legitimation i mobilen eller på kort eller ditt lösenord.

PLATS OCH TID

14 april kl. 10.00-15.00
Årjäng, Trvmuseet, Lilla konferensen

16 april kl. 10.00-15.00
Sunne, Församlingshemmet

21 april kl. 10.00-15.00
Arvika, Arvikaparken, Lilla konferensen

23 april kl. 10.00-15.00
Säffle, Majorskullen

1 april till 12 maj kl. 9.00-12.00 och 13.00-15.00
Karlstad, Länsstyrelsen

ATT TÄNKA PÅ INFÖR SAM-ANSÖKAN

- **Se till att få med all areal när du lämnar in ansökan.** Sista ansökningsdag görs en avstämning av stödrätterna mot den ansökta arealen. Har du mer stödrätter än antal hektar i ansökan så försvinner överskottet. Du kan då inte komplettera ansökan före sista ändringsdag med mer areal och få gårdsstöd även om du tidigare haft fler stödrätter.
- **Titta noga igenom rapporten "Mina fel och varningar" i SAM Internet innan du skickar in din ansökan.** Det kan vara information som inte gäller dig med det kan också vara en påminnelse om något viktigt du glömt. Ring länsstyrelsen telefon 0771-67 00 00, om du är osäker på vad något i rapporten innebär.

NY ADRESS

Ny adress till Länsstyrelsen för alla brev som gäller jordbrukarstöden:
Länsstyrelsen i Värmlands län
FE 15
956 85 Överkalix

Säkert växtskydd

www.sakertvaxtskydd.se är en utbildningskampanj med syfte att förbättra hanteringen av växtskyddsmedel i svenskt jordbruk.

Arbetet med Säkert växtskydd bedrivs över hela landet och vänder sig till dig som hanterar växtskyddsmedel.

Målet är att bidra med tips och råd om hantering och säkerhet för att minska de miljö- och hälsorisker som är kopplade till växtskyddsmedel. Syftet är att nå minsta möjliga miljöpåverkan av växtskyddsmedel från svenska jordbruk.

LÄR DIG MER

LIEVÄSSNINGSDAGAR

Kom med en slö lie och åk hem med en vass lie och bättre förmåga att få lien vass på egen hand nästa gång det behövs.

Instruktörer är Lars-Inge Nilsson, Staffan Lundaahl, och Björn Merckell.

Slipstenar kan bokas till kl. 10-12, 12-14 och 14-16, drop-in i mån av plats.

Knackning av knackelie lärs ut kl. 10 och kl 13. Utomhus eller i uppvärmda lokaler.

Ta med lieblad, hörselskydd om du ska knacka, egen matsäck/kaffe och ev. sittunderlägg. För hjälp med jordläggning, ta med lieblad och orv.

Tid: 18 apr, kl 10.00-16.00

Plats: Gunnarskogs hembygdsgård, logen

Tid: 25 apr, kl 10.00-16.00

Plats: Hembygdsgården Karmenkynna, Lekvattnet

Tid: 9 maj, kl 10.00-16.00

Plats: Utmarksmuséet Ransby

Dagarna är kostnadsfria

Frågor och förhandsbokning:

Lise Wichmann Hansen
Länsstyrelsen Värmland
010-224 72 78, 070-603 42 10,
lise.wichmann.hansen@lansstyrelsen.se

LIESLÅTTER

Du lär dig slåtterteknik, att vässa lien, ergonomi mm. Under kurserna kommer så kallade knackeliear att användas. Du behöver ett eget knackelieblad som kan köpas vid kursen för 500 kr (inkl moms). Har du redan ett sådant blad är kursen gratis (tag med bladet till kursen).

Nybörjare och fortsättare.

Kursledare är Staffan Lundaahl, Lesjöfors.

Max 8 deltagare per kurs

Tid: 26 maj, kl 9.00-16.00

Plats: Årjäng

Anmälan: Senast 19 maj på Kompass, kod 22890, eller till Länsstyrelsen Värmlands reception 010-224 71 05.

Tid: 30 maj, kl 9.00-16.00

Plats: Högboða

Anmälan: Senast 25 maj på Kompass, kod 22891, eller till Länsstyrelsen Värmlands reception 010-224 71 05.

Tid: 31 maj, kl 9.00-16.00

Plats: Ransäter

Anmälan: Senast 25 maj på Kompass, kod 22892, eller till Länsstyrelsen Värmlands reception 010-224 71 05.

RESTAURERING AV IGENVÄXTA MARKER

Målbilder, ambitionsnivåer, nytta av historiska kartor, röjning när-var-hur, restaurering med eller utan betesdjur, problematiska arter, biologisk mångfald, kulturlämningar samt dokumentation och uppföljning.

Föreläsning på sal och fältvandring i Vittjärns marker i alla stadier av igenväxning och pågående restaurering.

Kursledare: Jan Bengtsson, Skogsstyrelsen, Lise Wichmann Hansen, Länsstyrelsen och Stefan Nilsson, kulturgeograf.

Målgrupp: Du som vill restaurera igenväxta ängar eller betesmarker på finngårdar, sätrar eller andra mindre gårdar.

Max 15 deltagare

Tid: 16 maj, kl 10.00-15.00

Plats: Lekvattnet

Kostnad: Kostnadsfritt

Frågor: Lise Wichmann Hansen
Länsstyrelsen Värmland
010-224 72 78, 070-603 42 10,
lise.wichmann.hansen@lansstyrelsen.se

Anmälan: Senast 10 maj på Kompass, kod 22888, eller till Länsstyrelsen Värmlands reception 010-224 71 05.

GÄRDESGÅRDSBYGGE

Vi bygger gärdesgård på traditionellt vis och diskuterar även historik, materialval m.m. Vi bygger en långlagd gärdesgård av undertyckt gran, bunden med kluven smågran eller uppvärmda grangrenar.

Målgrupp: Markägare som vill bygga gärdesgård

Max 12 deltagare.

Tid: 25-26 april, kl 9.00-16.00

Plats: Se Kompass

Kostnad: 600 kr (inkl moms)

Frågor: Charlotta Hagberg
Länsstyrelsen Värmland
010-224 7266

Anmälan: Senast 17 april via Kompass, kod 22915, eller till Charlotta Hagberg (som ovan).

ERBJUDANDE OM RÅDGIVNING

Stefan Nilsson, kulturgeograf och expert på historiska kartor och på att hitta diverse lämningar i igenväxta marker - kan komma hem till dina marker på upptäcksfärd tillsammans med dig. Alldeles gratis.

Men bara under april – maj 2015
054-54 27 30 (dagtid)
eller e-post: stefan.nilsson@arstuga.se

UNDERHÅLL OCH REPARATION AV SKIFFERTAK

Vi blandar teori och praktik, men med tyngdpunkten på praktiskt arbete. Först tränar vi på att lägga skiffer på "övningstak", därefter reparerar vi genom att byta ut skadade plattor.

Kursledare: Emil Engqvist, Emil Engqvist Bygg & Byggnadsvård.

Målgrupp: Uthusägare på landsbygden.

Max 10 deltagare.

Tid: 9 maj, kl 9.00-16.00

Plats: Glava, Arvika

Kostnad: 600 kr (inkl moms)

Frågor: Charlotta Hagberg
Länsstyrelsen Värmland
010-224 7266

Anmälan: Senast 3 maj via Kompass, kod 22910, eller till Charlotta Hagberg (som ovan).

TIMMERLAGNINGSKURS

Vi reparerar ett timrat uthus och diskuterar samtidigt byggnadshistoria, virkeskvalitet, redskap, hantverkskunskap och byggnadsteknik.

Kursledare: Wermlands Byggnads-gille.

Målgrupp: Boende på landsbygden med uthus i behov av reparation.

Max 12 deltagare

Tid: 23-24 maj (preliminärt), kl 9.00-16.00

Plats: Se Kompass

Kostnad: 1100 kr (inkl moms)

Frågor: Charlotta Hagberg
Länsstyrelsen Värmland
010-224 7266

Anmälan: Senast 17 maj på Kompass, kurskod 22911, eller till Charlotta Hagberg (som ovan).

HÄST I NATURBETESMARKER - FÄLTVANDRING

Rundvandring där vi tar upp de fördelar som välhävda naturbetesmarker har för hästar och natur- och kulturvärden, sambete/växelbete med andra djurslag, näringsvärde och näringsbehov och odlingslandskapets roll för naturvärden i skogsbyggena.

Tid: 28 maj, kl 18.00-20.30

Plats: Älvsbacka

Kostnad: Ingen kostnad

Frågor: Maria Sundqvist eller Petra Umeland, Länsstyrelsen Värmland.
vx. 010-224 7000.

Anmälan: Senast 21 maj på Kompass, kod 22965, eller till Länsstyrelsen Värmlands reception
010-224 71 05.

GRUPPTRÄFF- FUNKTIONSTEST AV SPRUTA

Hur går ett funktionstest till?

Funktionstestare Tomas Johansson gör ett funktionstest av en bomspruta och informerar omkring detta.

Välkommen att delta och ställa frågor! Vi bjuder på fika.

Tid: 25 mars, kl 10.00- ca 13.00

Plats: Lundsbergs Bygdegård, Lunden, Koppom

Kostnad: Kostnadsfritt

Anmälan: Senast 20 mars till Johanna Lidén
Länsstyrelsen Värmland
010-224 72 70

johanna.liden@lansstyrelsen.se

Som mottagare av denna tidning finns du med i ett adressregister hos Länsstyrelsen Värmland

Vildsvin i Värmland

TEXT: JOHANNA LIDÉN • 010-224 72 70

Under senare år har vildsvin etablerat sig i Värmland, framförallt i de södra och mellersta delarna av länet. Vildsvin söker gärna föda på åkrar och i betesmarker och kan bli ett problem för lantbrukare som drabbas.

Skador av vildsvin uppkommer främst då vildsvinen bökär efter växtdelar, insekter och maskar i vallar och när de betar av spannmålen. Här i länet har man framför allt sett skador i vallar, mjölk mogen spannmål och potatis.

Skador i vall

I vallen orsakas skadorna framförallt av bökandet i marken och nedtrampning.

Skadorna varierar med vallens ålder och vilka ogräs som finns. Vildsvin är särskilt förtjusta i kvickrot. Den uppökade jorden och stenen som blir kvar innebär en risk för maskinskadorna vid slårtern. Det kan också bli problem med foderkvaliteten när jord följer med i ensilaget.

I vissa fall kan markbrotten åtgärdas med pinnharv. Det finns även maskiner för att återställa skadade vallar.

Attraktiva grödor

Ärtor är väldigt attraktivt för vildsvin och annat klövvilt.

Mjölk mogen spannmål är också en favorit hos vildsvinen, framförallt höstvetete och havre. Kärnorna betas av och man får trampskador som följd.

Förebyggande åtgärder

Vildsvin ska förebyggas med jakt. Det är viktigt att markägare, jägare och arrendatorer samarbetar och att man inte väntar med jakten tills vildsvinen hunnit etablera sig.

Studier har visat att vildsvin föredrar extensiva marker nära skog. Mest skador finns nära åkerns kanter och i närheten av

utfodringsplatser. Vildsvinen ogillar att vistas på stora öppna ytor.

Om man vill minska risken för vildsvinsskador bör man därför undvika att odla attraktiva grödor på smala, skogsomgärdade åkrar.

Om man däremot vill avleda svinen till en viss åker, så att andra marker får vara i fred, är ett sådant skogsskifte med någon välsmakande gröda en bra plats. De mest attraktiva grödorna för vildsvin tycks vara *höstvetete, majs och ärtor*.

Elstängsel

Att sätta upp elstängsel för att skydda grödan har visat sig vara en effektiv, men dyr metod för att undvika vildsvinsskador.

Redskap som återställer skadad vall.

